

1915, 9 czerwca, Konary - Rozkaz o ustanowieniu odznaki "Cnocie wojskowej".

Żołnierze!

Dziesięć miesięcy wojny zespoliły i zjednoczyły oddział, któremu mam zaszczyt przewodzić, w tak ściśle, a jednolite żołnierskie stowarzyszenie, że najcięższe i najboleśniejsze przeżycia, których nam los nie szczędzi, znosimy względnie łatwo i wychodzimy z nich gotowi do dalszej walki z podniesionym czołem, dlatego właśnie, że je znosimy razem, dzieląc radość i smutek w przyjacielskim i koleżeńskim kole.

Nadawanie tej odznaki odbywać się ma według poniższego statutu¹.

Zgodnie z § 7 statutu nadaję niniejszym odznakę następującym oficerom i żołnierzom:

1.) Szefowi K[azimierzowi] Sosnkowskiemu za całość prac na rzecz wojskowości polskiej, specjalnie za przeprowadzenie pierwszego boju w Kielcach, gdzie drobny jeszcze i niespokojny oddział pod jego dowództwem otrzymał chrzest bojowy w walce z przeważającymi siłami nieprzyjaciela.

2.) Podp[orucznikowi] E[dwardowi] Rydzowi za całość jego prac na rzecz wojskowości polskiej, czy w roli komendanta III batalionu, czy 1 pułku, w które to jednostki potrafił przelać swe własne cechy charakteru — siłę, energię i stanowczość w pracy wojennej. Specjalnie za kierownictwo samodzielne atakiem III batalionu pod Anielinem na pułk rosyjski oskrzydający 13 pułk (?).

3.) Majorowi Żymirskiemu² za całość jego prac na rzecz wojskowości polskiej, specjalnie za uratowanie honoru oddziału przez przeprowadzenie brawurowego ataku I batalionem pod Laskami na pozycje rosyjskie, przy czym major Żymirski był ciężko ranny.

4.) Kapitanowi Herwinowi³ za niezwykłą odwagę, zimną krew i serdeczność w stosunku do żołnierzy, które uczyniły go niedościgłym wzorem polskiego rycerza bez skazy. Wobec śmierci kapitana odznaka ma być doręczona jego rodzinie.

5.) Rotmistrzowi W[ładysławowi] Belinie-Prażmowskiemu za jego pracę na rzecz wojskowości polskiej, mianowicie [za] zorganizowanie kawalerii w najcięższych i najtrudniejszych prowadzone warunkach. Specjalnie za przeprowadzenie pierwszego patrolu z 5-ciu ludźmi w początkach wojny z Krakowa aż pod Jędrzejów i za bój kawalerii pod Marcinkowicami.

6.) Kapitanowi F[ranciszкови] Grudzińskiemu⁴ za jego niezmordowaną na wszelkich stanowiskach pracę, z zupełnym zapomnieniem o sobie, odwagę, stałość i nadzwyczajną sumienność w każdym najdrobniejszym choćby przedsięwzięciu, co uczyniło go wzorem w spełnianiu najtwardszych obowiązków służby wojskowej.

Wobec śmierci kpt. Grudzińskiego odznaka ma być oddana jego rodzinie.

7.) Porucznikowi kawalerii [Gustawowi] Orliczowi-Dreszerowi za jego pracę na rzecz wojskowości polskiej jako pomocnika w wytwarzaniu kawalerii, specjalnie za śmiały i w niezwykle trudnych przeprowadzony warunkach rekonesans pod Nowym Korczynem.

8.) Porucznikowi Marianowi Kukielowi za całość jego prac na rzecz wojskowości polskiej, dawanie przykładu w miejętnościach wychowawczych żołnierza i dzielne prowadzenie żołnierzy w boju.

9.) Porucznikowi Młotowi⁵ - za jego pracę dotychczasową na wojnie, specjalnie zaś za niezrównany czyn dzielności w bojach pod Opatowcem, gdy na czele swego plutonu przez umiętne, a nadzwyczaj odważne kierownictwo powstrzymał napór znacznie silniejszego

nieprzyjaciela, działającego przy tym karaninami maszynowymi.

- 10.) Kapralowi Wacławowi Gołębiowskiemu z I baonu 1 pułku.
- 11.) Sierż[antowi] Stanisławowi Czadeckiemu z III baonu 1 pułku.
- 12.) Kapralowi Arkadiuszowi Burskiemu z I baonu 2 pułku, 4 kom[pania].
- 13.) Sierż[antowi] Ożogowi Stanisławowi z II baonu 2 pułku, 4 kom[pania].
- 14.) Sierż[antowi] Marianowi Chilewskiemu z I baonu 3 pułku.
- 15.) Kapr[alowi] Ludwikowi Jurze z II baonu 3 pułku, 2 kom[pania].
- 16.) Wachm[istrzowi] Stefanowi Orłowskiemu z I szwadronu.

Konary, 9 V [1]915

J[ózef] Piłsudski

Odpis, maszynopis.

AAN, Oddział VI, Archiwum K. Świtalskiego, sygn. 9, k. 126. Odpis Kazimierza Świtalskiego z oryginału pisanego ołówkiem atramentowym na czterechstronach papieru kancelaryjnego. Oryginał przechowywany do 1939 r. w Archiwum Instytutu Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Na górnym marginesie pieczęć inwentarzowa Instytutu Józefa Piłsudskiego w Warszawie z opisem archiwalnym: "Archiwum / Dział I A / No 40". Oryginału nie znaleziono.

¹ Zob. Nr .

² Michał Żymierski, właśc. Michał Łyżwiński, ps. „Żymirski” (1890-1990) - marszałek PRL, z wykształcenia prawnik, od 1909 w ruchu niepodległościowym, 1911-1912 w armii austriackiej, 1914-1917 w Legionach Polskich, major 1 pułku piechoty, dowódca 3 pułku piechoty, od 1917 dowódca 2 pułku piechoty Polskiego Korpusu Posiłkowego, 1918 szef sztabu II Korpusu Polskiego, działacz POW w Rosji, dowódca pułku w Dywizji Strzelców gen. Lucjana Żeligowskiego, potem w Wojsku Polskim, 1924 generał brygady, podczas przewrotu majowego 1926 jeden z dowódców wojsk rządowych, 1927 skazany na 5 lat więzienia za malwersacje, wydany z wojska i zdegradowany do stopnia szeregowca, od 1932 współpracownik wywiadu sowieckiego, 1944 członek Prezydium Krajowej Rady Narodowej i Naczelny Dowódca Armii Ludowej, kierownik resortu obrony narodowej Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, 1945 mianowany marszałkiem Polski, 1945-1949 minister obrony narodowej, 1949-1952 członek Rady Państwa, później więziony.

³ Kazimierz Piątek.

⁴ „Franciszek Grudziński” - pseudonim Franciszka Pększyca.

⁵ Czesław Młot-Fijałkowski (1892-1944) - generał Wojska Polskiego, przed 1914 komendant Polskich Drużyn Strzeleckich w Leodium, VIII 1914 - VII 1917 w Legionach Polskich, dowódca plutonu, kompanii, a następnie internowany w Beniaminowie, od 1918 w Wojsku Polskim, 1923 pułkownik, 1930 generał brygady, po kampanii wrześniowej 1939 w niewoli niemieckiej w Murnau, gdzie zmarł.